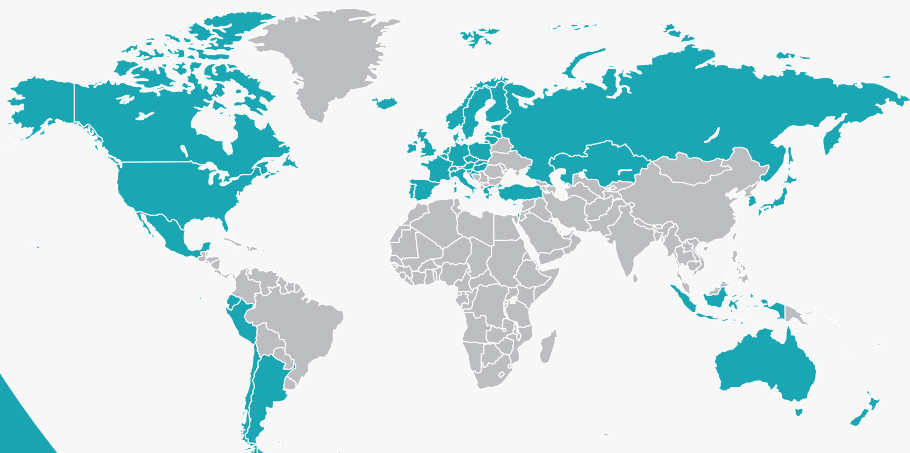

Nemzetközi
Felnőtt Képesség-
és Kompetenciamérési Program

EREDMÉNYKOMMUNIKÁCIÓS KIADVÁNY

ORSZÁGSPECIFIKUS ÖSSZEFOGLALÓ – MAGYARORSZÁG

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Főbb megállapítások

- A számolási készség területén a magyar felnőttek átlagpontszáma jelentősen meghaladja az OECD országok átlagát, a szövegértést illetően viszont kismértékben alacsonyabb. Magyarországon az OECD átlagát közelíti a két legmagasabb szint valamelyikén teljesítők aránya a problémamegoldó készség információtechnológiai környezetben területen.
- A szövegértés és a problémamegoldó készség információtechnológiai környezetben területeken gyengén teljesítők aránya Magyarországon az OECD-átlaghoz közeli, a számolási készség területén azonban kisebb.
- A magas és az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők készségei közti különbség Magyarországon meghaladja az OECD-országok átlagát mind a szövegértés, mind pedig a számolás területén.
- A szülők iskolai végzettsége és a képességek közti összefüggés szorosabb Magyarországon, mint az OECD-országok körében általában.
- A képességek életkorral összefüggő eltérései kicsik Magyarországon, a férfiak és a nők közti képességkülönbségek pedig elhanyagolhatók.
- Magyarországon a felnőttek az OECD-országok átlagánál kevésbé használják a számolási készségüket a munkavégzés során, de az OECD-átlagnál gyakrabban használják a hétköznapi életben.
- A számolási készség és az oktatásban töltött évek száma Magyarországon szoros kapcsolatban áll a foglalkoztatottsággal és a jövedelemmel.
- Magyarországon csakúgy, mint több más OECD-országban, a magasabb szövegértési és számolási készség-szintnek pozitív hatása van számos olyan nem gazdasági tényezőre, mint a másokba vetett bizalom mértéke, a politikai hatásérzet, az önkéntes tevékenységekben való részvétel és a szubjektív egészségi állapot.

FELNŐTTEK KÉPESSÉG- ÉS KOMPETENCIAMÉRÉSE

A Felnőttek Képesség- és Kompetenciamérése (PIAAC) a felnőtt lakosság három kulcsfontosságú információfeldolgozási készségéről nyújt képet:

- szövegértési készség – az írott szöveg megértésének és arra való megfelelő válaszadásnak képessége,
- számolási készség – a számolás és matematikai fogalmak használatának képessége,
- problémamegoldó készség információtechnológiai környezetben – a digitális környezetben talált, átalakított és közvetített információk elérésének, értelmezésének és elemzésének képessége.

A készségterületeken való jártasságot egy 500 pontos, készségszintekre osztott skála írja le. Az egyes szintek arról adnak képet, hogy az adott pontszámot elérő személyek mire képesek. Hat készségszintet határoznak meg a szövegértési és a számolási készség esetében (1-5. szint, illetve 1. szint alatt) és négyet a problémamegoldási készség információtechnológiai környezetben esetében (1-3. szint, illetve 1. szint alatt).

A felmérés átfogó képet nyújt a válaszadók készségeinek munkahelyi, valamint mindennapi életben való használatáról, az iskolai végzettségükről, a nyelvi és társadalmi háttérükről, a munkaerőpiacon való részvételükről és a jólétüket befolyásoló egyéb tényezőkről.

**A PIAAC felmérés Magyarországon 2017 augusztusa és 2018 áprilisa között valósult meg.
Mintegy 6150 16 és 65 év közötti felnőttet vizsgáltak.**

A számolási készség területén a magyar felnőttek átlagpontszáma jelentősen meghaladja az OECD országok átlagát, a szövegértést illetően viszont kismértékben alacsonyabb. Magyarországon az OECD átlagát közelíti a két legmagasabb szint valamelyikén teljesítők aránya a problémamegoldó készség információtechnológiai környezetben területen.

A magyar felnőttek számolási készség területén elért átlagpontszáma (272 pont) szignifikánsan magasabb volt, mint az OECD átlaga (262 pont), a szövegértésben elért átlagpontszámuk (264 pont) pedig az OECD átlagához (266 pont) hasonló volt.

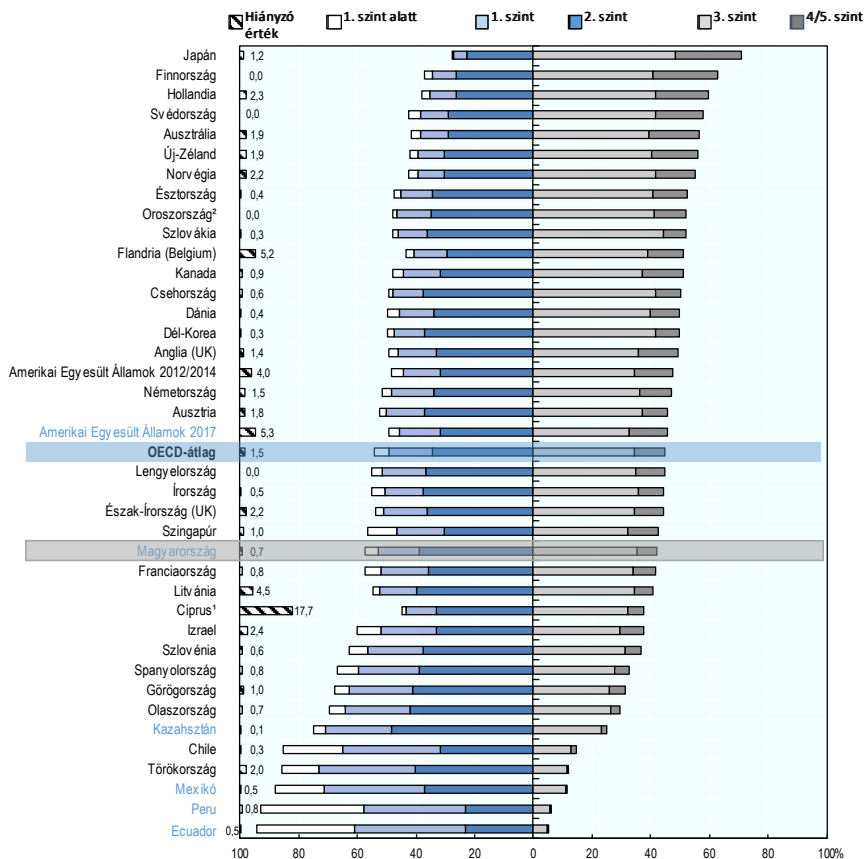
Magyarországon a felnőttek 13,9%-a teljesített a 4. vagy 5. szinten a számolási készség területén, meghaladva a felmérésben részt vevő OECD-országok 10,9%-os átlagát. A 4. szinten teljesítő felnőttek összetett, elvont, vagy szokatlan összefüggésekben megtalálható matematikai jellegű információk széles skáláját képesek megérteni. **A felnőttek 35,5%-a érte el a számolási készség 3. szintjét,** hasonlóan az OECD 31,2%-os átlagához. Ezen a szinten a válaszadók jó számérzékkel és térérzékkel rendelkeznek; képesek felismerni és használni a szavakkal vagy numerikusan kifejezett matematikai kapcsolatokat, mintázatokot és arányokat; képesek értelmezni és alapszinten elemezni szövegekben, táblázatokban és grafikonokon megjelenő adatokat és statisztikákat.

A felnőttek 6,6%-a teljesített a két legmagasabb készségszint (4. vagy 5. szint) valamelyikén a szövegértés területén, szemben a felmérésben részt vevő OECD-országok 10,0%-os átlagával. A 4. szinten a válaszadók képesek összetett vagy hosszú, feltételes és/vagy konkurens információkat is tartalmazó szövegekben található információkat egységesíteni, értelmezni, és összesíteni. **A felnőtt lakosság 35,4%-a teljesített a 3. készségszinten a szövegértés területén,** ami kissé meghaladja a felmérésben részt vevő OECD-országok 34,6%-os átlagát. Az ezen a szinten teljesítő válaszadók képesek megérteni és megfelelően használni tömör vagy hosszabb szövegeket, és képesek valamely információt vagy információkat azonosítani, értelmezni vagy értékelni, valamint képesek megfelelő következtetéseket levonni a szövegek szerkezetére és retorikai eszközökre vonatkozó háttértudásuk felhasználásával.

A Felnőttek Képesség- és Kompetenciamérésében részt vevő OECD-országokban a problémamegoldás területén átlagosan a válaszadók körülbelül egyharmada (29,7%) teljesít a két legfelső képességszint valamelyikén (2. vagy 3. szint). Magyarországon az ezeken a szinteken teljesítők aránya (28,5%) megközelíti az OECD-átlagot. A 3. szinten teljesítők képesek nagyszámú lépésből álló, valamint több számítógépes alkalmazást, vagy ad hoc parancsok felismerését és használatát igénylő feladatok elvégzésére újszerű környezetben. A 2. szinten a válaszadók képesek olyan problémákat megoldani, amelyekhez néhány számítógépes alkalmazás használata, és több lépés, illetve művelet elvégzése szükséges.

1. ábra: 16 és 65 év közötti felnőttek szövegértési készsége

A szövegértési készség egyes szintjein teljesítő válaszadók százalékos aránya

Megjegyzés: A „hiányzó érték” kategóriába tartozó válaszadók nyelvi nehézség vagy tanulási nehézség, illetve mentális zavar miatt („literacy-related non-response – LRNR” kategóriába soroltak) nem tudtak elég háttérinformációt megadni ahhoz, hogy készségpontot rendelhessünk hozzájuk.

1. Törökország megjegyzése: Az ebben a dokumentumban szereplő, „Ciprusra” vonatkozó információk a sziget déli részére vonatkoznak. Nincs egyetlen olyan hatóság, amely Ciprus szigetének török és görög lakosait egyaránt képviselné. Törökország az Észak-ciprusi Török Köztársaságot ismeri el. Mindaddig, amíg egy tartós és méltányos megoldás nem születik az Egyesült Nemzetek Szervezetén belül, Törökország fenntartja álláspontját a „Ciprus-kérdésben”.

MAGYARORSZÁG – ORSZÁGSPECIFIKUS ÖSSZEFOGLALÓ – PIAAC EREDMÉNYEK

Az Európai Unió összes OECD-tagállama és az Európai Unió megjegyzése: A Ciprusi Köztársaságot az Egyesült Nemzetek Szervezetének minden tagja elismeri Törökország kivételével. Az ebben a dokumentumban szereplő információk a Ciprusi Köztársaság kormányának hatályos irányítása alá tartozó területre vonatkoznak.

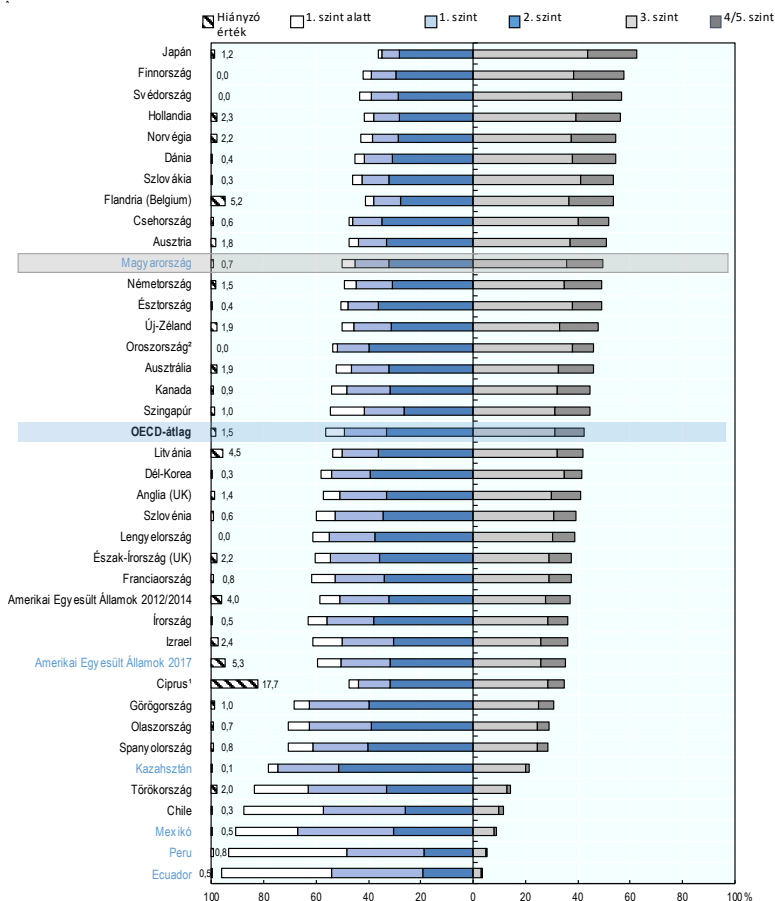
2. Az oroszországi mintába nem tartozik bele a Moszkva közigazgatási területén élő lakosság. Részletesebb információk a Technical Report of the Survey of Adult Skills harmadik kiadásában (OECD, 2019) található.

Az országok és gazdaságok rangsorolása a 3. szinten és a 4./5. szinten teljesítő válaszadók összesített százalékos arányának csökkenő sorrendjében történt.

Forrás: Survey of Adult Skills (PIAAC) (2012, 2015, 2018), A2.1. táblázat.

2. ábra: 16 és 65 év közötti felnőttek számolási készsége

A számolási készség egyes szintjein teljesítő válaszadók százalékos aránya

Megjegyzés: A „hiányzó érték” kategóriába tartozó válaszadók nyelvi nehézség vagy tanulási nehézség, illetve mentális zavar miatt („literacy-related non-response – LRNR” kategóriába soroltak) nem tudtak elég háttérinformációt megadni ahhoz, hogy készsegpontot rendelhessünk hozzájuk.

1. Lásd 1. ábrához tartozó 1. megjegyzés.

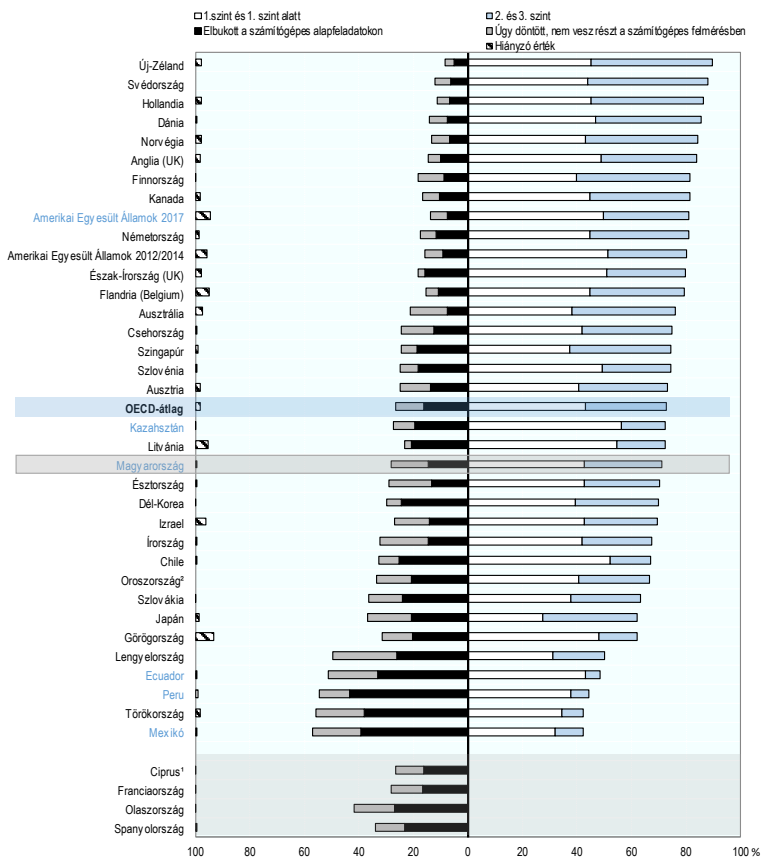
2. Lásd 1. ábrához tartozó 2. megjegyzés

Az országok és gazdaságok rangsorolása a 3. szinten és a 4./5. szinten teljesítő válaszadók összesített százalékos arányának csökkenő sorrendjében történt.

Forrás: Survey of Adult Skills (PIAAC) (2012, 2015, 2018), A2.3 táblázat.

3. ábra: 16 és 65 év közötti felnőttek problémamegoldó készsége információtechnológiai környezetben

A problémamegoldó készség egyes szintjein teljesítő válaszadók százalékos aránya

Megjegyzés: A „hiányzó érték” kategóriába tartozó válaszadók nyelvi nehézség vagy tanulási nehézség, illetve mentális zavar miatt („literacy-related non-response – LRNR” kategóriába soroltak) nem tudtak elég háttérinformációt megadni ahhoz, hogy készségpontot rendelhessünk hozzájuk. A „hiányzó” kategória azokat a válaszadókat is tartalmazza, akik a felméréshez használt számítógép technikai problémája miatt nem tudtak részt venni a problémamegoldás információtechnológiai környezetben készségterület felmérésében. Ciprus¹, Franciaország, Olaszország és Spanyolország nem vett részt a problémamegoldás információtechnológiai környezetben készségterület felmérésében.

1. Lásd 1. ábrához tartozó 1. megjegyzés.

2. Lásd 1. ábrához tartozó 2. megjegyzés

Az országok és gazdaságok rangsorolása a 2. szinten és a 3. szinten teljesítő válaszadók összesített százalékos arányának csökkenő sorrendjében történt.

Forrás: Survey of Adult Skills (PIAAC) (2012, 2015, 2018), A2.7 táblázat.

A szövegértés és a problémamegoldó készség információtechnológiai környezetben területen gyengén teljesítők aránya Magyarországon az OECD-átlaghoz közeli, a számolási készség területén azonban kisebb.

Magyarországon a felnőttek körülbelül egyötöde csak az 1. vagy az 1. alatti képességszinten teljesít a szövegértés (18,5%) és a számolási készség (17,7%) területén. A szövegértési készség esetében ez az arány az OECD-átlaghoz (19,7%) közel esik, de a számolási készség területén szignifikánsan alacsonyabb, mint az OECD-országokban a legalacsonyabb szinteken teljesítők átlagos aránya (23,5%). A szövegértési készség 1. szintjén a válaszadók képesek ismerős témákban írt rövid szövegek olvasására, és egyetlen specifikus információ megtalálására, amely formájában megegyezik a kérdésben vagy utasításban szereplő információval. A számolási készség 1. szintjén a válaszadók képesek alapvető matematikai műveleteket elvégezni ismerős és konkrét kontextusokban, például képesek egyetlen lépésből álló vagy egyszerű számolási, rendezési vagy alapvető számítási műveleteket végezni, illetve képesek megérteni az egyszerű százalékos értékeket.

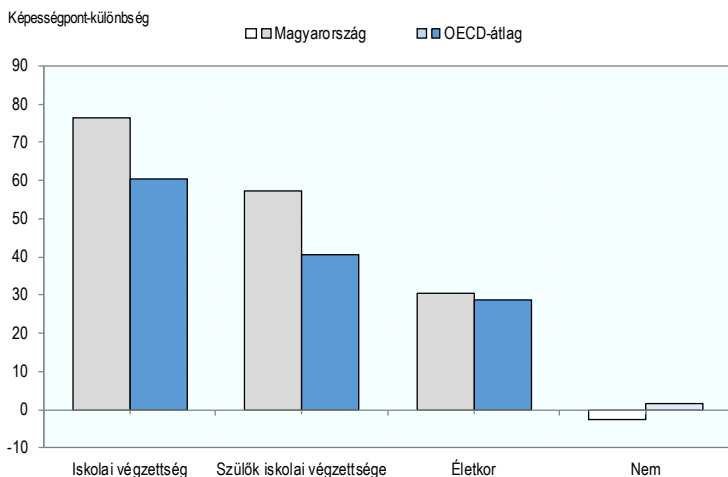
A magyar felnőttek 14,4%-a (összehasonlítva a felmérésben részt vevő összes OECD-ország/gazdaság 16,3%-os arányával) jelezte, hogy egyáltalán nincs előzetes számítógépes tapasztalata, vagy hiányoztak az alapvető számítógépes ismereteik, és a problémamegoldó készség információtechnológiai környezetben területen 42,6%-uk teljesített az 1. vagy az 1. alatti képességszinten (szemben az OECD 43%-os átlagával). Az 1. képességszinten a válaszadók csak széleskörben elterjedt és számukra ismerős technológiai alkalmazások, például elektronikus levelezőrendszerek vagy internetes böngészők használatára képesek, és ezekkel csak legfeljebb néhány lépésből álló, egyszerű következtetéseket, illetve semennyi vagy kevés navigációt igénylő problémákat képesek megoldani. A magyar válaszadók 13,7%-a döntött úgy, hogy nem vesz részt a számítógépes felmérésben (ez az arány az OECD-országokban átlagosan 10,0%).

A magas és az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők készségei közti különbség Magyarországon meghaladja az OECD-országok átlagát mind a szövegértés, mind pedig a számolás területén.

A magasabb iskolai végzettség és a PIAAC felmérésben nyújtott teljesítmény között pozitív összefüggés mutatkozik minden országban. A PIAAC-ban részt vevő OECD-országokban a felsőfokú végzettséggel rendelkező és a középfokú végzettséggel nem rendelkező válaszadók közötti átlagos különbség 61 pont a szövegértés és 70 pont a számolási készség területén. Magyarországon az OECD átlagát meghaladóak a magas és alacsony iskolai végzettséggel rendelkező válaszadók közötti készségbeli különbségek mind a szövegértés, mind a számolás területén: 77, illetve 87 pont.

4. ábra: Szociodemográfiai különbségek hatása a szövegértési készségre

A szövegértési készség területén szerzett pontszámok különbsége a különböző szociodemográfiai háttérű csoportokon belüli kontrasztkategóriák között

Megjegyzés: A statisztikailag szignifikáns eltéréseket sötétebb szín jelöli. A becslések az egyes kontrasztkategóriák átlagai közti különbségeket ábrázolják. A különbségek a következők: felsőfokú végzettségük minusz középfokúnál alacsonyabb végzettséggel rendelkezők (legmagasabb iskolai végzettség), legalább egy szülő rendelkezik felsőfokú végzettséggel minusz egyik szülő sem rendelkezik középfokú végzettséggel (szülők legmagasabb iskolai végzettsége), 25 és 34 év közöttiek minusz 55 és 65 év közöttiek (életkor) és férfiak minusz nők (nem).

Forrás: Survey of Adult Skills (PIAAC) (2012, 2015, 2018), A3.1(L), A3.2(L), A3.5(L), A3.8(L) és A3.11(L) táblázatok.

Magyarországon a felsőfokú végzettséggel rendelkező válaszadók az OECD azonos szintű végzettséggel rendelkező válaszadóinak átlagánál magasabb eredményt értek el, a szövegértési készség esetében körülbelül 4, a számolási készség területén pedig körülbelül 18 képességponttal. Magyarország egyike azoknak az OECD-országoknak, ahol a legmagasabb a 4. vagy 5. képességszinten teljesítő felsőfokú végzettségűek aránya a PIAAC számolási készség területén (33% az OECD 23%-os átlagával szemben).

Csakúgy, mint más országokban, az egyéb szociodemográfiai különbségek – mint az életkor, a nem és a szülők iskolai végzettsége – figyelembevételre csökkenti a készségek és az iskolai végzettség szintje közti összefüggés erősségét, habár nem nagymértékben.

A 25 és 65 év közöttiekkel összehasonlítva viszonylag jelentősek az iskolai végzettséggel összefüggő készségbeli különbségek a fiatal felnőttek körében a szövegértés területén Magyarországon. A felsőfokú tanulmányokat folytató vagy felsőfokú végzettséggel rendelkező 20 és 24 év közötti fiatal felnőttek és felsőfokú végzettséggel nem rendelkező kor-

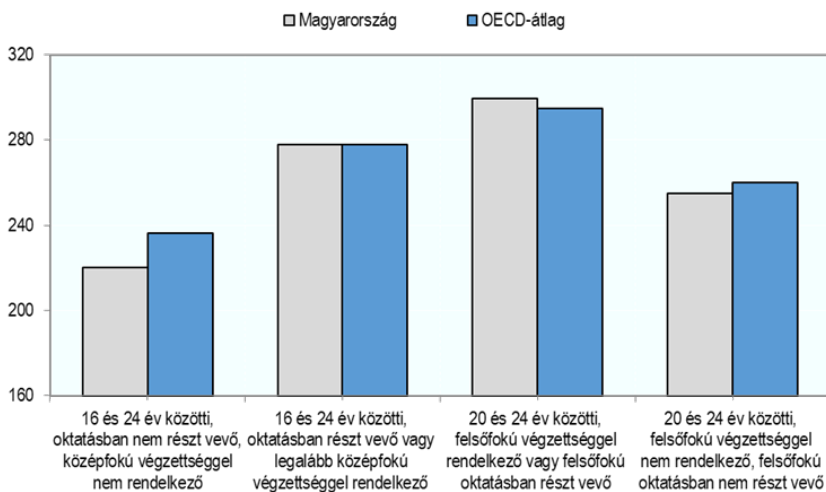
társaik közti különbség Magyarországon 45 képességpontnyi az OECD 35 képességpontos átlagával szemben. Ehhez hasonlóan a korai iskolaelhagyók (16 és 24 év közöttiek, akik középfokú végzettség nélkül kerültek ki az oktatási rendszerből) és az oktatásban még részt vevő fiatalok között 58 képességpontnyi a különbség szemben az OECD 41 képességpontos átlagkülönbségével (lásd 5. ábra).

A szülők iskolai végzettsége és a képességek közti összefüggés szorosabb Magyarországon, mint az OECD-országok körében általában.

A szülők iskolai végzettsége és a felnőttek készségei közti összefüggés Magyarországon szorosabb, mint a többi részt vevő OECD-országban átlagosan. Magyarországon a legalább egy felsőfokú végzettségű szülővel rendelkezők átlagosan 57 ponttal többet értek el a szövegértési készség felmérésén, mint azok, akiknek egyik szülője sem rendelkezik középfokú végzettséggel, ezzel szemben az OECD országaiban ez a különbség átlagosan 41 pont.

5. ábra: Fiatalok szövegértési eredményei

16 és 24 év közöttiek szövegértési átlagpontszámai legmagasabb iskolai végzettség szerint

Megjegyzés: Az alapfokú végzettséghez tartozik az ISCED 1, 2 és 3C short. A középfokú végzettséghez tartozik az ISCED 3A, 3B, 3C long és 4. A felsőfokú végzettséghez tartozik az ISCED 5A, 5B és 6. Ahol lehetséges volt, a külföldi végzettségeket az adott nemzeti oktatási rendszer legközelebbi szintjének megfelelően adaptálták.

Forrás: Survey of Adult Skills (PIAAC) (2012, 2015, 2018), A3.1(L), A3.2(L), A3.5(L), A3.8(L), és A3.11(L) táblázatok.

A képességek életkorral összefüggő eltérései kicsik Magyarországon, a férfiak és a nők közti képességkülönbségek pedig elhanyagolhatók.

A legtöbb országban a 25–34 év közöttieknek a legmagasabb, az 55–65 év közöttieknek pedig a legalacsonyabb az átlageredménye a szövegértési készség területén. Ez Magyarországon is így van. Magyarországon a legidősebb korcsoport átlagpontszáma (246 képességpont) és a 25–34 év közöttiek átlagpontszáma (276 képességpont) összehangban van az OECD-átlaggal (248 képességpont az idősebb, 277 képességpont a fiatalabb korosztály esetében) (ld. 4. ábra). Az 55–65 év közötti és a 25–34 év közötti felnőttek képességei közti különbségek mértékében sokkal kisebbek az eltérések az országok között. A legtöbb országban az eltérés körülbelül fele megfigyelhető jellegzetességek különbségeivel magyarázható, különösképpen a legmagasabb iskolai végzettséggel, mivel a fiatalabb korcsoportok általában iskolázottabbak, mint az idősebb korcsoportok.

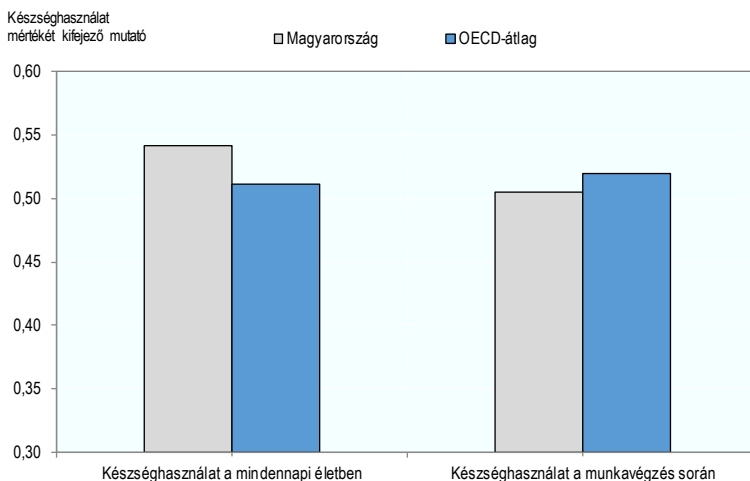
A problémamegoldó készség információtechnológiai környezetben területen Magyarországon azoknak az idősebb (55–65 év közötti) válaszadóknak az aránya, akik a 2. vagy 3. képességszinten teljesítettek, az OECD-átlaghoz hasonlóan alakult. A 25–34 év közöttiek esetében a 2. és 3. képességszintet elérők aránya 41% körüli (az OECD-átlaggal összehangban), továbbá ebben a korcsoportban az átlagnál kisebb, 5% az aránya azoknak, akik nem érték el a szükséges pontszámot az alapvető információtechnológiai készségeket mérő modulon, vagy nem rendelkeztek IT-készségekkel.

A nemek közti eltérések a szövegértési és a számolási készségek terén jellemzően alacsonyak Magyarországon, csakhogy, mint az OECD-országok körében általában. Magyarország egyike annak a néhány országnak, ahol szinte egyáltalán nincs különbség a nemek között a számolási készség területén. Ez a magyar nők átlagon felüli eredményével magyarázható. 271 képességpontos átlageredményükkel a magyar nők mintegy 15 ponttal az OECD-átlag felett teljesítettek (míg a férfiak csak 6 ponttal teljesítettek az átlag felett). Magyarországon a nemek közti különbségek lényegében megegyeznek az OECD-átlaggal (és rendkívül kicsik) a szövegértés és a számolás területén egyaránt. Magyarországon a 45 év feletti nők számolási készség területén elért eredménye mintegy 20 ponttal haladja meg az OECD átlagát, és összességében is a legmagasabbak között van.

A nemek közti eltérések a problémamegoldó készség területén is elhanyagolhatók Magyarországon. Mint az OECD-országokban általában, a férfiaknak mérsékelt előnye van a nőkkel szemben. Magyarországon a férfiak 29,6%-a éri el a 2. vagy 3. képességszintet, míg a nőknél ez az arány 27,4%, vagyis a különbség 2,2% (hasonló az OECD 4%-os átlagához). Azoknak a férfiaknak az aránya, akiknek nem volt számítógépes tapasztalata, vagy akik elrontották az alapvető információtechnológiai készségeket mérő feladatokat, 15,1% Magyarországon, míg a nőknél ez az arány 13,8% volt. Ez 1,3 százalékpontos különbség a nők javára, szemben az OECD-átlag 0,7 százalékponttal a férfiak javára.

6. ábra: Számolási készség használata a hétköznapi életben és a munkavégzés során

A számolási készség hétköznapi életben és munkavégzés során történő használatának mértékét kifejező mutató

Megjegyzés: A használat mértékét kifejező mutató egy átlagérték a válaszadók körében, ami 0 és 1 között lehet.
Forrás: Survey of Adult Skills (PIAAC) (2012,2015,2018), A4.2 táblázat.

Magyarországon a felnőttek az OECD-országok átlagánál kevésbé használják a számolási készségüket a munkavégzés során, de az OECD-átlagnál gyakrabban használják a hétköznapi életben.

Azok az országok, amelyekben a készségek hétköznapi életben való alkalmazása alacsonyabb mértékű (Olaszország, Kazahsztán, Peru, Törökország), a készségek munkavégzés során történő alkalmazásában is a rangsor alján helyezkednek el. Hasonló összefüggés áll fenn a rangsor tetején található országok esetében (Finnország, Új-Zéland, Amerikai Egyesült Államok, Csehország). Ez arra utal, hogy a készségek használata a hétköznapi életben és a munkavégzés során, ha nem is teljesen, de szorosan összefügg az egyes országokban.

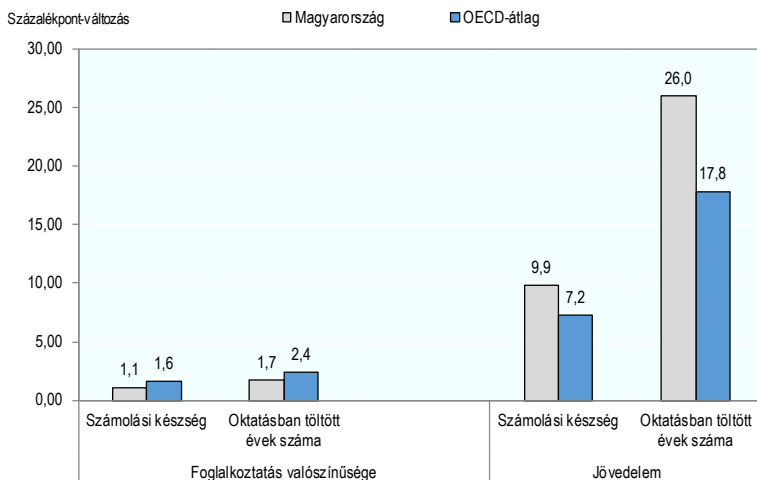
Magyarországon a számolási készség használatának gyakorisága a munkahelyen az OECD-átlagnál alacsonyabb mértékű, a hétköznapi életben viszont az OECD átlagánál magasabb (lásd 6. ábra). Ezzel ellentétben olyan országokban, mint Peru, Ecuador és Mexikó, a számolási készség hétköznapi és munkahelyi használata egyaránt kevésbé gyakori, míg például az Egyesült Államokban mindkét vizsgált területen gyakori a számolási készség használata.

A számolási készség és az oktatásban töltött évek száma Magyarországon szoros kapcsolatban áll a foglalkoztatottsággal és a jövedelemmel.

Ugyan Magyarországon pozitív összefüggés figyelhető meg a számolási készség és az oktatásban eltöltött évek száma, valamint a foglalkoztatás valószínűsége között, ez az összefüggés kevésbé erős, mint az OECD-országok körében általában. Magyarországon a számolási készségskálán egy szórással (körülbelül 56 képességponttal) jobb eredményt elérő válaszadóknak 1,1 százalékponttal nagyobb valószínűséggel van munkája, amennyiben az oktatásban töltött éveket és egyéb szociodemográfiai jellemzőket állandónak tekintjük. Hasonlóképpen egy szórásnyi növekedés a formális oktatásban töltött évek számában (körülbelül 3,3 év) a foglalkoztatás valószínűségének 1,7 százalékpontos növekedésével hozható összefüggésbe, ha az egyéb szociodemográfiai jellemzők állandók. Magyarországon tehát a számolási készség megtérülése pozitív, ellentétben olyan országokkal, mint Ecuador, Mexikó és Peru, ahol a számolási készség és az oktatás megtérülése alacsony vagy negatív, és a legtöbb esetben statisztikailag nem szignifikáns.

7. ábra: Az iskolázottság és a számolási készség hatása a foglalkoztatottság valószínűségére és a jövedelemre

Az oktatásban töltött évek száma és a számolási készség pontszámok egy szórásnyi növekedésének (százalékpont-változásban kifejezett) marginális hatása a formális oktatásban nem részt vevő felnőttek foglalkoztatásának valószínűségére és a jövedelemre

Megjegyzés: A foglalkoztatottság valószínűségének modellezéséhez a referenciakategória az „álláskereső”, és az eredményeket kontrollálták nemre, korra, családi állapotra és a külföldön született státuszra. Órabérek juttatásokkal együtt, vásárlóerő-paritással (PPP) korrigált amerikai dollárban (USD). Az OLS regresszió együttthatói (amelyek az iskolai évek számának és a számolási készségnek a jövedelemre gyakorolt hatását vizsgálják) a jövedelemre közvetlenül gyakorolt, százaléklában kifejezett hatást fejeznek ki. A regressziós modellben a következő kontrollváltozókat használták: nem, külföldön született státusz, munkavégzés során használt számolási készség mértéke, valamint a munkaszerződés jellege. A jövedelemváltozó eloszlásának alsó és felső 1-1 százalékát kihagyták az elemzésből. A számolási készség területén egy szórásnyi különbség 56 képességpontnak felel meg. Az oktatásban töltött évek számában egy szórásnyi különbség 3,3 évnek felel meg. Minden érték statisztikailag szignifikáns (5%-os szinten).

Forrás: Survey of Adult Skills (PIAAC) (2012,2015,2018), A5.1, A5.2 táblázatok.

A készségnek és az iskolázottságnak szignifikáns és jól körülhatárolható a hatása az órabérekre. Magyarországon a számolási készség pontszámok egy szórásnyi növekedése az órabérek 9,9%-os növekedésével hozható összefüggésbe, az oktatásban töltött évek egy szórásnyi növekedése pedig az órabérek nagyobb, körülbelül 26,0%-os növekedését eredményezi, ha az egyéb szociodemográfiai jellemzők állandók. A számolási készség megtérülése Magyarországon az átlagnál magasabb. Azokban az OECD-országokban, amelyek a három kör bármelyikében lefolytatták a Felnöttek Képesség- és Kompetenciamérése felmérést, a számolási készség pontszámok egy szórásnyi növekedése az órabérek 7,2%-os növekedésével hozható összefüggésbe, ha az oktatásban töltött éveket és egyéb szociodemográfiai jellemzőket állandónak vesszük. Az oktatásban töltött évek egy szórásnyi növekedése az órabérek nagyobb, körülbelül 17,8%-os növekedését eredményezi, feltéve, hogy minden más állandó. Az oktatásban töltött évek számának megtérülése Magyarországon a második legmagasabb a részt vevő OECD-országok között, Szlovénia után és Törökországgal azonos mértékben.

Az információfeldolgozási készségek hatása az órabérek varianciájára az OECD 4,5%-os átlagához képest magasabb Magyarországon (7,8%). Ugyanakkor általánosságban az oktatásban töltött évek a készségeknél lényegesebbek az emberi tőke hozamának magyarázata szempontjából. Magyarországon az oktatásban töltött évek száma magyarázza a bérek varianciájának 21,7%-át, összehasonlítva az OECD 11,7%-os átlagával. Ebben Magyarország Finnországhoz, Lengyelországhoz, Szingapúrhoz és Szlovéniához hasonló.

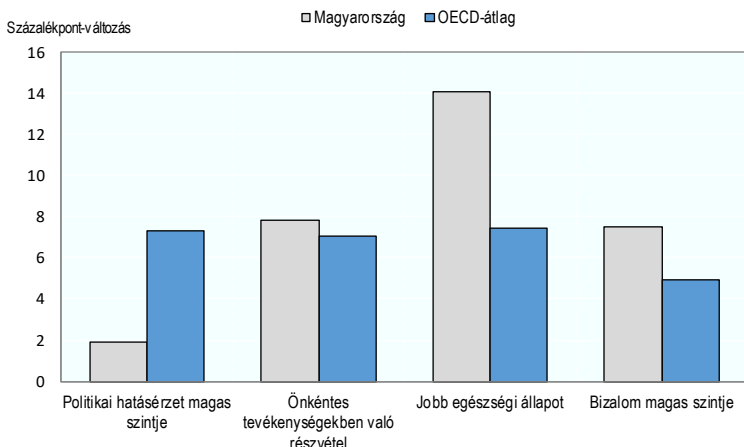
Magyarországon csakúgy, mint több más OECD-országban, a magasabb szövegértési és számolási készségszintnek pozitív hatása van számos olyan nem gazdasági tényezőre, mint a másokba vetett bizalom mértéke, a politikai hatásérzet, az önkéntes tevékenységekben való részvétel és a szubjektív egészségi állapot.

Általában az OECD-országokban az információfeldolgozási készségek magasabb szintje pozitív hatással van a bizalomra, az önkéntességre, a politikai hatásérzetre és a szubjektív egészségi állapotra. A politikai hatásérzettel és a szubjektív egészségi állapottal való összefüggés a szokásos szociodemográfiai jellemzők figyelembevétele után is fennáll. Másrészt az egyéni jellemzők figyelembevételével a bizalommal való összefüggés lecsökken, az önkéntességgel való összefüggés pedig már nem jelentős statisztikailag.

Ezek az összefüggések Magyarországon mind pozitívak és statisztikailag szignifikánsak. A szövegértési és számolási készség, valamint olyan változók, mint a bizalom és a szubjektív egészségi állapot közötti kapcsolat Magyarországon az OECD átlagánál szorosabbnak mutatkozik. A politikai hatásérzet esetében azonban az OECD-átlagnál kevésbé szorosak ezek az összefüggések, az önkéntesség esetében pedig az OECD-átlaggal összhangban vannak.

8. ábra: A szövegértési készség hatása a pozitív gazdasági kimenetekre

A szövegértési pontszámok egy szórásnyi növekedésének (százalékpont-változásban kifejezett) marginális hatása arra, hogy a válaszadók milyen valószínűséggel számolnak be magas vagy alacsony mértékű bizalomról és politikai hatásérzetről, jó vagy kiváló egészségről, önkéntes tevékenységekben való részvételről.

Megjegyzés: Minden különbség statisztikailag szignifikáns.

Forrás: Survey of Adult Skills (PIAAC) (2012,2015,2018), A5.8(L) táblázat.

Főbb tudnivalók a Felnőttek Képesség- és Kompetenciaméréséről (PIAAC)

Mit mér?

- A Felnőttek Képesség- és Kompetenciamérése (PIAAC) 16 éves kortól méri a válaszadók készségeit szövegértés, számolási készség és problémamegoldó készség információtechnológiai környezetben területeken. Ezek olyan „alapvető információfeldolgozó készségek”, amelyek sokféle társadalmi kontextusban és munkahelyi situációban alkalmazhatók, és amelyek szükségesek a munkaerőpiacon, oktatásban és képzéseken, valamint a társadalmi és állampolgári életben való részvételhez.
- Ezen kívül a felmérés információkat gyűjt a válaszadók olvasási és számolási tevékenységéről, az információs és kommunikációs technológiák használatáról a munkában és a mindennapi életben, illetve olyan általános készségekről, mint a másokkal való együttműködés és a saját időbeosztás megtervezése, amelyet elvárnak az egyénektől a munkahelyükön. Azt is megkérdezik a válaszadóktól, hogy a készségeik és a képzéseik megfelelnek-e a munkájuk követelményeinek, valamint hogy mennyiben rendelkeznek önállósággal a munkájuk főbb körülményeinek megválasztásában.

Módszerek

- A PIAAC felmérés első ciklusa három adatgyűjtési körből állt. Az első körben körülbelül 166 000 16–65 év közötti felnőttet kérdeztek meg 24 országban (vagy ezen országokon belüli régiókban) 2011–12-ben. Ausztráliában, Ausztriában, Kanadában, Cipruson*, Csehországban, Dániában, Észtországban, Finnországban, Franciaországban, Németországban, Írországban, Olaszországban, Japánban, Dél-Koreában, Hollandiában, Norvégiában, Lengyelországban, Szlovákiában, Spanyolországban, Svédországban és az Amerikai Egyesült Államokban a mintát az ország teljes népességéből választották. Belgiumon belül Flandriában gyűjtöttek adatokat, az Egyesült Királyságon belül pedig Angliában és Észak-Írországban (a jelentésben Anglia és Észak-Írország adatait külön tüntették fel).
- Kilenc ország (vagy ezen országokon belüli régió) vett részt az adatgyűjtés második körében 2014–15-ben: Chile, Görögország, Jakarta (Indonézia), Izrael, Litvánia, Új-Zéland, Szingapúr, Szlovénia és Törökország. Összesen 50 250 személyt kérdeztek meg. Indonézia kivételével mindegyik országban a teljes népességet lefedte a minta. Indonéziában csak Jakarta közigazgatási egységben gyűjtöttek adatokat.
- A harmadik kör 2017–18 között zajlott, hat ország részvételével: Ecuador, Magyarország, Kazahsztán, Mexikó, Peru és az Amerikai Egyesült Államok. Összesen 34 792 személyt kérdeztek meg. Az Amerikai Egyesült Államok korábban a felmérés 1. körében is részt vett. Így a felmérésben részt vevő országok és gazdaságok száma 39-re emelkedett.
- A felmérést minden országban a hivatalos nyelven vagy nyelveken folytatták le. Néhány országban bizonyos régiókban vagy kisebbségek által széles körben beszélt nyelveken is elérhető volt a felmérés.
- A felmérés két része választható volt az országok számára: a problémamegoldó készség információtechnológiai környezetben és az olvasási elemek. A 39 részt vevő országból 34-ben oldották meg a problémamegoldás feladatokat, és 35 országban töltötték ki az olvasási elemeket.
- A felmérés alapsokaságát az olyan 16 és 65 év közötti, magánháztartásokban élő személyek alkották, akik az adatgyűjtés ideje alatt az országban tartózkodtak, nemzetiségre, állampolgárságra és anyanyelvre való tekintet nélkül.
- A kiválasztott minta nagysága alapvetően a felmért kognitív területek számától, illetve attól függött, hogy a felmérést hány nyelven vették fel. Néhány országban növelték a minta nagyságát, hogy megbízható becsléseket tudjanak készíteni bizonyos földrajzi területek lakosainak és/vagy a lakosság bizonyos csoportjainak (pl. őslakos vagy bevándorló háttérű személyek) képességeiről. A megvalósult minták nagysága hozzávetőlegesen 4500-tól körülbelül 27 300-ig terjedt.
- A felmérést képzett kezdőbiztosok felügyeletével töltötték ki, vagy a válaszadók otthonában vagy egy olyan helyszínen, amelyben a válaszadó és a kérdezőbiztos előre megállapodtak. A háttérkérdőívet számítógéppel segített személyes interjú formájában vették fel a kérdezőbiztosok. A válaszadók élethelyzetétől függően a háttérkérdőív kitöltése 30 és 45 perc közötti időt vet igénybe.
- A háttérkérdőív kérdéseinek megválaszolása után a válaszadók a számítógépes készségeiktől függően vagy lapotpon, vagy nyomtatott munkafüzetekben oldották meg a feladatokat. A válaszadók annyi időt tölthettek a feladatok megoldásával, amennyire szükségük volt. A kognitív felmérés kitöltése átlagosan 50 percet vett igénybe.

*A. Törökország megjegyzése:

Az ebben a dokumentumban szereplő, „Ciprusra” vonatkozó információk a sziget déli részére vonatkoznak. Nincs egyetlen olyan hatóság, amely Ciprus szigetének török és görög lakosait egyaránt képviselné. Törökország az Észak-ciprusi Török Köztársaságot ismeri el. Mindaddig, amíg egy tartós és méltányos megoldás nem születik az Egyesült Nemzetek Szervezetén belül, Törökország fenntartja álláspontját a „Ciprus-kérdésben”.

B. Az Európai Unió összes OECD-tagállama és az Európai Unió megjegyzése: A Ciprusi Köztársaságot az Egyesült Nemzetek Szervezetének minden tagja elismeri Törökország kivételével. Az ebben a dokumentumban szereplő információk a Ciprusi Köztársaság kormányának hatályos irányítása alá tartozó területre vonatkoznak.

Képességszintek: szövegértés és számolási készség

Készség-szint	Pontok	Szövegértés	Számolási készség
1. szint alatt	176 pont alatt	A feladatban a válaszadónak egyszerű szövegeket kell elolvasnia ismerős témákról, hogy egy konkrét információt megtaláljon. A szövegben alig van konkurens információ. Csak alapvető szókincs van szükség, és a válaszadónak nem kell mondatok vagy bekezdések szerkezetét megértenie, vagy a szövegek egyéb jellemzőire támaszkodnia.	Ezen a szinten a válaszadónak egyszerű műveleteket kell végezniük, mint pl. számolás, osztályozás, számolási alapműveletek végrehajtása egész számokkal vagy pénzüsszeggel, vagy általános térbeli ábrázolásokat kell felismerniük.
1. szint	176-tól kevesebb, mint 226 pontig	A legtöbb ilyen szintű feladatban a válaszadónak aránylag rövid digitális vagy nyomtatott szövegekben kell egyetlen információt megtalálniuk, amely megegyezik vagy azonos jelentésű a kérdésben vagy utasításban szereplő információval. Alapvető szókincs, valamint mondatok jelentésének felismerése és bekezdések elolvasása szükséges.	A válaszadó alapvető matematikai műveleteket képes elvégezni ismerős és konkrét kontextusokban, ahol a matematikai tartalom explicit. A feladatokban általában egy lépéses, egyszerű számolási műveletekre, osztályozásra, számolási alapműveletekre, valamint egyszerű és mindennapi grafikai vagy térbeli ábrázolások elemeinek felismerésére van szükség.
2. szint	226-tól kevesebb, mint 276 pontig	Ezen a szinten válaszadónak meg kell feleltetnie egymással a digitális vagy nyomtatott szöveget és valamely információt. Esetenként átfogalmazásra és alacsonyabb szintű következtetések levonására van szükség.	Ezen a szinten a feladatokban két vagy több lépést vagy műveletet kell elvégezni, pl. számolási műveleteket egész számokkal vagy hétköznapi tizedesjegyekkel, százalékokkal vagy törtekkel; egyszerű mérést és térbeli ábrázolást; becslést; aránylag egyszerű adatok és statisztikák magyarázatát szövegek, táblázatok vagy grafikonok alapján.
3. szint	276-tól kevesebb, mint 326 pontig	A szövegek ezen a szinten gyakran tömények és hosszabbak. Gyakran lehet szükség szövegszerkezetek és retorikai szerkezetek megértésére, valamint összetett digitális szövegekben való kiigazodásra.	A feladatok megoldásához szükség van számérzékre és térérzékre; matematikai összefüggések, mintázatok, és szövegek vagy numerikus alakban kifejezett arányok felismerésére és alkalmazására; adatok és statisztikák értelmezésére és alapvető elemzésére szövegekben, táblázatokban és grafikonokon.
4. szint	326-tól kevesebb, mint 376 pontig	Az ilyen szintű feladatokban a válaszadónak gyakran több lépésből álló műveleteket kell végeznie, hogy összetett vagy hosszú szövegekben található információkat összekapcsolni, értelmezni vagy összesíteni tudjon. Több feladatban a szöveg egy vagy több specifikus, nem központi gondolatát kell megtalálni és megérteni ahhoz, hogy a válaszadó képes legyen értelmezni és megítélni kifinomult bizonyításokat vagy meggyőzésre irányuló szövegek összefüggéseit.	Ezen a szinten a feladatok megoldásához elemzésre és összetettebb érvelésre van szükség mennyiségekkel és adatokkal, statisztikával és valószínűséggel, térbeli viszonyokkal, változással, arányokkal és képletekkel kapcsolatban. Esetenként érvelések megértésére vagy jól alátámasztott magyarázatok kifejezésére is szükség lehet a válaszoláshoz vagy választáshoz.

MAGYARORSZÁG – ORSZÁGSPECIFIKUS ÖSSZEFOGLALÓ – PIAAC EREDMÉNYEK

5. szint	376 pont vagy annál több	Ezen a szinten a válaszadóknak összetett, bonyolult szövegekben kell információkat megkeresniük és összekapcsolniuk; hasonló és szembenálló gondolatokat vagy szempontokat kell egységbe foglalniuk; vagy tényalapú érveléseket kell értékelniük. A feladatokban gyakran van szükség arra, hogy a válaszadó tudatában legyen kifinomult retorikai fogásoknak, képes legyen magas szintű következtetéseket levonni vagy valamilyen specifikus háttértudást alkalmazni.	A feladatok megoldásához előfordulhat, hogy a válaszadónak jelentős fordítás vagy értelmezés útján kell különféle típusú matematikai információkat integrálnia; következtetéseket kell levonnia; matematikai érvelést vagy modelleket kell felállítania vagy ilyenekkel kell dolgoznia; valamint megoldásokat vagy választásokat kell igazolnia, értékelnie vagy kritikusan mérlegelnie.
----------	--------------------------	---	--

A problémamegoldás információtechnológiai környezetben terület képesség-szintjeinek leírása

Készségszint	Pontok	Az egyes képességszinteken sikeresen megoldott feladatok fajtái
Nincs számítógépes tapasztalat	n.a.	Az ebbe a kategóriába tartozó válaszadók úgy nyilatkoztak, hogy nem volt előzetes számítógépes tapasztalatuk, emiatt nem vettek részt a számítógépes felmérésben, hanem a felmérés papíralapú változatát töltötték ki, amelynek nem része a problémamegoldás információtechnológiai környezetben terület.
Nem érte el a szükséges pontszámot a számítógépes alapfeladatokon	n.a.	Az ebbe a kategóriába tartozó válaszadóknak volt előzetes számítógépes tapasztalata, de nem érték el a szükséges pontszámot a számítógépes alapfeladatokon, amely a számítógépes feladatmegoldáshoz szükséges alapvető számítógépes készségeket méri, pl. hogy a válaszadó tud-e egeret használni vagy görgetni egy honlapon. Emiatt ők nem vettek részt a számítógépes felmérésben, hanem a felmérés papíralapú változatát töltötték ki, amelynek nem része a problémamegoldás információtechnológiai környezetben terület.
Úgy döntött, nem vesz részt a számítógépes felmérésben	n.a.	Az ebbe a kategóriába tartozó válaszadók úgy döntöttek, hogy a papíralapú felmérést töltik ki anélkül, hogy előbb megoldanák a számítógépes alapfeladatokat, annak ellenére, hogy volt előzetes számítógépes tapasztalatuk. Ők sem vettek részt a számítógépes felmérésben, hanem a felmérés papíralapú változatát töltötték ki, amelynek nem része a problémamegoldás információtechnológiai környezetben terület.
1. szint alatt	241 pont alatt	A feladatok jól körülírt problémákon alapulnak, amelyeknél egyetlen meghatározott feltétel teljesítéséhez csupán egy funkció használata szükséges egy általános felületen, kategorikus gondolkodás, következtetés vagy információk átalakítása nélkül. Kevés lépésre van szükség, és nem kell köztes célokat teljesíteni.
1. szint	241-től kevesebb, mint 291 pontig	Ezen a szinten a feladatok jellemzően olyan, széles körben elérhető és ismerős technológiai eszközök használatát követelik meg, mint az email programok vagy internetes böngészők. Az információ eléréséhez semennyi vagy csak kevés böngészésre van szükség, illetve semennyi vagy kevés parancs végrehajtása szükséges a probléma megoldásához. A feladatok kevés lépésből és a lehető legkevesebb műveletből állnak. Csupán egyszerű következtetési formákra van szükség, mint például elemek kategóriákba sorolása, nem szükséges információkat összehasonlítani vagy összegezni.
2. szint	291-től kevesebb, mint 341 pontig	Ezen a szinten a feladatok jellemzően megkövetelik általános és specifikusabb technológiai eszközök használatát. Előfordulhat például, hogy a válaszadónak valamilyen újszerű online űrlapot kell használnia. Szükség van oldalak és alkalmazások közötti böngészésre a probléma megoldásához. A feladatok több lépésből és műveletből állhatnak. Előfordulhat, hogy a probléma célját a válaszadónak kell meghatároznia, ugyanakkor a teljesítendő feltételek egyértelműen világosak.
3. szint	341 pont vagy annál több	Ezen a szinten a feladatok jellemzően megkövetelik általános és specifikusabb technológiai eszközök használatát. Szükség van oldalak és alkalmazások közötti böngészésre a probléma megoldásához. A feladatok több lépésből és műveletből állhatnak. Előfordulhat, hogy a probléma célját a válaszadónak kell meghatároznia, és a teljesítendő feltételek sem biztos, hogy egyértelműen világosak. Összezésre és következtetések levonására nagymértékben szükség lehet.

n. a. = nem alkalmazható

PIAAC.NIVE.HU